

Van pionieren met onderzoek tot borging in de opleidingen

Ad Stam & Ronald de Meester

15 januari 2026

- **Even voorstellen**
- **De eerste onderzoek- en ontwerp projecten**
- **RIF BEET: thematische onderzoek roadmaps**
- **Ontstaan van het agro-robotics fieldlab**
- **Borging onderzoek via meerjarig teeltplan**
- **De toekomst**
- **Uitdagingen die we tegen zijn gekomen**

Fase 1: pionieren en experimenteren

- Samenwerking tussen Curio Engineering en lectoraat robotisering & sensing van Avans (minor): ontwerpen en bouwen van een vaste “gantry” robotopstelling
- Telen en onderzoeken van diverse aardappelrassen in opdracht van teler ZVL (bedrijf) en teeltonderzoek suikerbieten in opdracht van Cosun.

Doel: ervaring opdoen met uitvoeren van onderzoek door docenten/studenten en leren samenwerken met bedrijven (wat werkt wel en wat niet)

Positief: studenten werken aan échte vraagstukken, verdeling vakgebieden

Minder: planning en indeling projectperioden MBO en HBO verschillen

Resultaat: afhandeling oppakken door gantry (HBO) en afvoeren door transportsysteem (MBO) werkt, ook 2 studenten van MBO gaan door naar het HBO

Project BEET!: onderzoek o.b.v. roadmaps

De Agrofood thema's van BEET worden gekoppeld aan Learning Communities en meerjarige onderzoek roadmaps i.s.m. de BEET partner bedrijven

Resultaat:

- Duidelijke onderzoeksdoelen en onderzoeksthema's
- Minder ad-hoc projecten, maar nu gekoppeld aan de gekozen thema's
- Afstemming tussen de opleidingen (teelt, engineering, plant-inhoudsstoffen onderzoek en food innovation)
- Meerdere subsidieprojecten worden gekoppeld aan onderdeel aan de roadmaps: SBHO (subsidie voor nieuwe robots), Eiwit van Columbus (telen van eiwitgewassen),

RIF BEET Onderzoek Roadmap Innovatieve teelt

Practoraat Agrofood & Biobased

1. BODEM

- Bodemstructuur
- Nutrientenbalans
- Duurzaam bodemgebruik
- Bodembioologie

R&D
lab

22/23

23/24

24/25

25/26

Bodem Yuverta

Investering +
Testen
Breda/Fijnaart/BOZ

Toepassing
& borging

Toepassing monitoring

2. INNOVATIEVE TEELT

- Klimaatneutraal bouwen
- Eiwittransitie
- Toepassing van micro algen
- Teelt van suikerbieten
- Alternatieve gewassen

R&D
lab

Suikerbieten

Vorbereiding &
investering + training
& pre-testing

Ontwikkeling & validatie + PR
(Teelt, Techniek, Koks & Bakkers)

Eiwit van Columbus

Toepassing
& borging

Teelt van sorghum

3. TEELTMETHODEN

- Hydroponics
- Gewasdivers telen
- vertical farming
- strokenteelt (i.r.t. robotisering)
- rotatie teelt (food/feed/materialen)

R&D
lab

Telen met de LED kar

Vorbereiding & investeringen
+ testen

Toepassing, ontwikkeling, validatie
via panels en borgen in onderwijs

Teelt op water

INNOVATIEVE TECHNOLISCHE TEELT

- Geautomatiseerde oogstmachines
- Kunstmatige intelligentie

R&D
lab

Vorbereiding & Investering,
Toepassen van plantaardige
eiwit samples vanuit partners

Ontwikkelen nieuwe robots, machines
en KI concepten + borgen in onderwijs

Robotisering

Nieuwe innovaties komen het onderwijs in
Het beroeps onderwijs is verbonden met de beroepspraktijk de regio West Brabant
Bedrijven dragen onderzoeksvragen aan
Jaarlijks masterclass/netwerkbijeenkomsten

4-stromen idee om robotica te promoten

Tijdens het BEET project komt het idee om 4 stromen te onderzoeken

1. Strokenteelt, wat kunnen we hier met robotica verbeteren?
2. Pixelteelt , wat kunnen we of moeten we extra aanpassen om hier een bijdrage met robotica te kunnen leveren.
3. Vertical Farming wat kunnen we hier aan bijdragen.
4. Het voedselbos / Agroforestry.

	Bedekte teelt (kassen)	Vollegronds tuinbouw	Mengteelten met kruidige en houtige gewassen
	Vertical farming	Pixel cropping	Rationele Agro forestry
Ontwikkelthema's jaar 1	Bouw en monitoring Led installaties	Autonoom navigeren binnen (kas context) en monitoring	Navigeren en eenvoudige autonome handelingen als maaien en snoeien
Ontwikkelthema's jaar 2	Eenvoudige taken: bemesting en bewatering	Uitbouwen binnen, autonoom navigeren buiten (proefakker) en monitoring	Geavanceerdere taken: oogsten hard fruit, transport op 't land
Ontwikkelthema's jaar 3	Geavanceerde taken	Robots taak laten uitvoeren buiten: vb. onkruid wieden, bemesten	Uitbouw geavanceerde taken: vb. gripper technologie t.b.v. zacht fruit
Benodigde apparatuur	Ledkar installaties incl. meet- en regelinstrumenten	Mobiele robotplatforms, Robotarmen (Cobots), Open source software, Robot operating system, AI, Cloud omgeving	Mobiele robotplatforms, Robotarmen (Cobots), Open source software, Robot operating system, AI, Cloud omgeving
Benodigde faciliteiten	Labomgeving (kas), realistische kasomgeving	Pixelfarmingrobotics lab (testomgeving in de kas voor pixelrobot prototypes), Pixelcropping testveld	Agrorobotics lab (testomgeving in de kas voor agroforestry robot prototypes), testveld voor robot prototypes (zacht)fruit, noten, buiten op een goot
Bedrijfslocatie-/faciliteit	De Kruidenaer	CZAV, Delphy, Campus Almkerk	Treeport, Voedselbos Patrick 't Hart, Natuurlijk Tomaat, Treeport

Project BEET!: onderzoek o.b.v. roadmaps

- Samenwerking tussen MBO en HBO in project de “**notenraper**”
- Studenten van het HBO programmeren een basisplatform wat aangekocht is en MBO studenten ontwerpen de verzamelbak voor de noten en het losmechanisme.

Positief: project heeft impact bij de studenten.

Minder positief: nog steeds deels ad-hoc waardoor op het laatste moment studenten moeten/kunnen kiezen voor het project.

Eerste stap richting professionalisering

1. Creëren van een Fieldlab bij Curio Breda, gezamenlijke faciliteit voor MBO én HBO
2. Opzet plan voor robotica (uitleg volgt)
3. Aanschaf professionele gantry-robot welke voor onderzoek gebruikt kan worden

Keuzes maken en extra impuls door subsidie

- Er wordt een extra subsidie voor robotica goed gekeurd.
- Er worden een 2 professionele gantry's aangeschaft door Avans en Curio.
- Er wordt een roadmap gemaakt welke projecten we gaan doen en ook in welke volgorde zodat we eerder aan studenten kunnen uitleggen wat er ontwikkeld moet worden.
- Door de roadmap komt er al meer samenhang maar we willen meer!

**De road map zoals hij
in het begin bedacht is**

februari 2024 – juli 2024

- Curio Vgg: Inrichten perceel pixelcropping
- Curio Eng: Ontwikkelen agrobot gantry (4WD skid steering)
- Curio Eng: Ontwikkelen ARAF-lite (tracks)
- Avans: Ervaring opdoen met aangekocht platform
- Avans ICT: Doorontwikkelen ARAF
- Curio Eng: Ontwikkelen Vertical Farming teeltsysteem
- Curio ICT: App ontwikkelen tbv VF teeltsysteem

augustus 2024 – januari 2025

- Curio Vgg: Ervaring opdoen met aangekocht platform (met door Avans opgedane kennis en ervaring)
- Curio Eng: Doorontwikkelen agrobot gantry
- Curio Eng: Doorontwikkelen ARAF-lite
- Curio Eng: Ontwikkelen werktuigen voor aangekocht platform
- Avans Eng: Agrobot Engineering Competition (met door Curio ontwikkeld platform)
- Avans ICT + Eng: Gewasherkenning (en verzorging) tbv robotplatform

februari 2025 – juli 2025

- Curio Vgg: Ontwerpen agroforestry perceel
- Curio Eng: Ontwikkelen agrobot gantry (4WD/4WS)
- Curio Eng: Ontwikkelen nieuwe toepassing ARAF-lite
- Curio Eng: Ontwikkelen werktuigen aangekocht platform
- Avans ICT: Doorontwikkelen (toepassingen) ARAF
- Projecten gedefinieerd door partnerbedrijven

augustus 2025 – januari 2026

- Curio Vgg: Aanplanten agroforestry perceel
- Curio Eng: Doorontwikkelen agrobot gantry (4WD/4WS)
- Curio Eng: Ontwikkelen werktuigen tbv robotplatform
- Avans Robotisering: Agrobot Gantry Challenge
- Avans Robotisering: Ontwikkelen werktuigen tbv robotplatform
- Avans AI: Ontwikkelen werktuigen tbv robotplatform
- Projecten gedefinieerd door partnerbedrijven

februari 2026 – juli 2026

- Projecten gedefinieerd door partnerbedrijven
  - Trabotyx (Tim Kreukniet)
  - Business Center Treeport (Peter Berben)
  - Korteweg Landgoed Ontwikkeling BV (Jaap Korteweg)
  - Pixelfarming Robotics (Arend Koekkoek)
  - Stichting Breda Robotics (John den Ridder)
  - Delphy (Jacco van der Wekken)
  - Huijbregts (Stef Huijbregts)

augustus 2026 – januari 2027

- Projecten gedefinieerd door partnerbedrijven

februari 2025 – juli 2025

- Curio Vgg: Ontwerpen agroforestry perceel
- Curio Eng: Ontwikkelen agrobot gantry (4WD/4WS)
- Curio Eng: Ontwikkelen nieuwe toepassing ARAF-lite
- Curio Eng: Ontwikkelen werktuigen aangekocht platform
- Avans ICT: Doorontwikkelen (toepassingen) ARAF
- Projecten gedefinieerd door partnerbedrijven

augustus 2025 – januari 2026

- Curio Vgg: Aanplanten agroforestry perceel
- Curio Eng: Doorontwikkelen agrobot gantry (4WD/4WS)
- Curio Eng: Ontwikkelen werktuigen tbv robotplatform
- Avans Robotisering: Agrobot Gantry Challenge
- Avans Robotisering: Ontwikkelen werktuigen tbv robotplatform
- Avans AI: Ontwikkelen werktuigen tbv robotplatform
- Projecten gedefinieerd door partnerbedrijven

Agrorobotics Fieldlab Avans-Curio

Frankenthalerstraat 15 Breda

Meer gestructureerde en bredere samenhang

De teelt opleiding heeft een teeltprogramma voor 8 jaar opgesteld waar andere opleidingen kunnen aanhaken

Het teeltplan

Planning 2026	Januari	Februari	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Augustus	September	Oktober	November	December
1 43 m²	Optima Non Labour P Groenbemester	Bemesten Echte Kamille + Korenbloem Zaaibed voorbereiden Wieden en schoffelen	Zaaien: breedwerpig zaadmengten met fijnzand	Onkruidbestrijding: Wieden en schoffelen	Echte Kamille + Korenbloem 1e Oogsten mei / juni bloemen oogsten + beetje blad			Echte Kamille + Korenbloem 2e Oogsten aug/sept	Winter Postelijn Zaaien: sept in potjes Frezen Onderhoud	Winter Postelijn Oogsten: okt t/m mrt		
2 43 m²	Optima Non Labour P Groenbemester	Bemesten Quinoa Dutches of Bastille Zaaibed voorbereiden Wieden en schoffelen	Zaaien: 1,0 cm diept Rijafst: 30 cm In de rij 20cm 3 rijen	Onkruidbestrijding: Wieden en schoffelen	Bemesten voor de bloei N 75 kg/Ha K20 75 kg/Ha				Quinoa Dutches, Bastille Oogst: sep - okt		Late groenbemester Rogge winter Zaai: november	
3 43 m²	Optima Non Labour P Groenbemester	Bemesten Zaaien van een vals zaaibed		* zwart plastic afbreekbaar * druppel slangen	Zoete aardappel Rijafst: 80 cm In de rij 40cm 2 rijen op ruggen	Onkruidbestrijding: Wieden en schoffelen Uitdunnen op 5 cm in de rij				Zoete aardappel Oogsten: okt	Late groenbemester Rogge winter Zaai: november	
4 43 m²	Optima Non Labour P Groenbemester	Bemesten Zaaien van een vals zaaibed			Kikkererwten Flamenco Zaaien: 4 cm diepte Rijafst: 30 cm In de rij 7 cm	Onkruidbestrijding: Wieden en schoffelen			Oogst	Optima Non Labour Plus TBL zaaien: sept Groenbemester		
5 43 m²	Optima Non Labour P Groenbemester	Bemesten Zaaien van een vals zaaibed			Witte bewaarkool Impale F1 Plant: mei liggend planten 2 plant per strekende mtr rijafstand 60 cm	Onkruidbestrijding: Wieden en schoffelen				Witte bewaarkool Impale F1 Oogst: okt + nov	Late groenbemester Rogge winter Zaai: november	
6 43 m²	Optima Non Labour P Groenbemester	Bemesten Zaaien van een vals zaaibed			Sorgum 4 soorten Zaaien 3 cm diep na 15-mei Rijafst: 30 cm In de rij 4 cm	Onkruidbestrijding: Wieden en schoffelen						
7 43 m²	Optima Non Labour P Groenbemester	Bemesten Zaaien van een vals zaaibed			Suikermals Early extra Sweet Zaaien 4 cm diep na 15-mei Rijafst: 30 cm In de rij 15 cm	Onkruidbestrijding: Wieden en schoffelen		Suikermals Early extra Sweet Oogsten aug/sept		Optima Non Labour Plus TBL zaaien: sept Groenbemester		
8 43 m²	SORGUM 2 RIJEN HD19 Oogst: jan	Bemesten Zaaien van een vals zaaibed			Droogboon Eisboon zwart Zaaien 5 cm diep na Rijafst: 50 cm In de rij 15 cm	Onkruidbestrijding: Wieden en schoffelen			Droogboon Eisboon zwart Oogst: sept	Optima Non Labour Plus TBL zaaien: sept Groenbemester		

Overzicht van de materiaalstromen

Leveranciers

Veredeling

Zaad Neutkens zaadhandel
Mts. De Milliano-Meijer
Bejo zaden
Top Semence

Plant Biological Youngplants
BPK Duffel

Meten Millvision

Productie/ontwikkeling

Avans

Andries van Dongen
* programmering
* robotica
* lesstof ontwikkeling

Fieldlab

Team VGG
1. Echte kamille, Korenbloem
2. Winter postelijn
3. Quinoa
4. Zoete aardappel
5. Kikkererwt
6. Witte kool
7. Sorghum
8. Suikermals
9. Droogboon zwart

Techniek en engineering

Ad Stam
Robotica ontwikkeling
* grondbewerking
* zaaien
* onkruidbestrijding
* oogsten

Verwerking

LAB

Bianca de Quillettes
Grondmonsters
Bodemanalyse
Sapstroom
Inhoudstoffen

Steenspil

Maarten van Rossum
1

Horeca

Erik Huizer
2,3,4,5,6,8,9

Bakkers

Angelieq Jacobs
3,7,8

Bouw school

Michiel Smits
7

Dier

7

Bloem

Marjolijn Baas
7

Externe verwerking

1,2,3,4,5,6,7
Voedselbank Breda
Boerschappen

Input van engineering

---

1. Bouwen van een eigen gantry
2. Na aanschaf van de echte gantry, ontwerp van een automatische schoffelbalk voor de amiga-ng
3. Ontwerp van een systeem om groente te plukken dmv herkenning met behulp van een camera en AI

Uitdagingen die we tegenkwamen

- Structuur aanbrengen
- Meerjarenplanning maken
- Zorgen dat het een deel in de opleiding of via een project wordt opgenomen.
- Zorgen dat er een buddy is in je onderwijsteam, geen individuele actie!
- Overleg met team en ondersteuning door onderwijsmanager
- Studenten aantallen (groot genoeg) en docenten aantallen onderzoek kost extra tijd
- Stabiele onderwijsvisie voor de eerste paar jaren.
- Goede contacten in het bedrijfsleven.

Video's en meer inspiratie in de Good idea bag!

Dank voor de aandacht

Ad Stam en Ronald de Meester

15 januari 2026